

ja «pagats terços ni *luymes*», p. 138; *lausime* 1306; RLR VII, 53; *leusime* 1375.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *lloa*, *lloable*, *lloador*, *lloació*, *lloament*, *lloança*, *lloar*, *lloador*, *lauser*, *lor*, *loor*, *lou*, *lau*, *Valldeuou*, *fer laus*, *llau*, *deslloar*, *deslloable*, *deslloança*, *sobrelloar*, *laudes*, *laude*, *laudificatori*, *laudatori*, *laudable*, *laudabilitat*, *laudament*, *laudates*, *illaudable*, *lausenger*, *lausengeria*, *loime*, *lluisme*, *lausisme*, *loisme*, *lou* (cf. supra), *lluir*, *lluició*, *lues*, *luètic*.

Lloba 'espècie de mantell', V. *hopa*; en les altres accepcions, V. *llop* *Llobada*, *llobarro*, *llobàs*, *llobat*, *llobatejar*, *llobater*, *-era*, *llobatò*, *llobera*, V. *llop*. Corregir en *AlcM* l'error *Lloberà* per *Llobera* *Llobet*, *llobi*, *llobina*, *llobinasses*, *llobinells*, V. *llop*

LLOBREC, mot que no ha estat mai veritablement català, sinó un calc vergonyant i ben poc recomanable del cast. *lóbrego*, amb l'excusa del nom del poble de *Vall-llobrèga*, que en realitat sempre s'ha accentuat en la è, i no té res a veure amb aquell adjectiu castellà (i estrany a tota altra llengua, fora del portuguès); NL català de probable origen pre-romà.¹ *Llòbrec* és una invenció del malfamat *Dicc. de Barbrismes* de Carreta (1901) i del *dicc. valencià d'Escrig*, mai usat ni documentat en català abans d'aquestes males fonts; l'adoptà Ruyra (amb indulgent aprovació del *DOrt.* i *DFa.*), amb la mala excusa del fantàstic nom de lloc: usant-lo per primera vegada en un conte escrit entre 1910 i 1915 (publ. el 1919), en un afortunat pasatge: i per obra i gràcia del gran estilista ha estat usat més recentment per alguns escriptors que solen imitar-lo. No fa cap falta: en bon català és *tenebrós*, de vegades *lúgubre* o *entenebrat*. Per a tot això i per a la demostració de la història i etimologia d'aquesta creació castellana, veg. l'article del DCEC (*DECH* III, 679-683, on parlo del calc català a la nota 3); són faltes i insostenibles, com allà es prova, les etimologies *lugubris* i *lucubrare* que cregueren veure-li alguns romanistes alemanys, seguits per *AlcM*.

¹ Recordo que conversant amb Josep Pla (que visqué sempre a una hora lluny de Vall-llobrega), cap a 1970, estava enterament d'acord que és *Vall-llobrèga* i no pas *llòbrega* i que no té res a veure amb aqueix adjectiu castellà. En un seu escrit d'octogenari (*O. C.* xxxiv, 474) diu que jo admeto que ve del ll. VALLIS LÜBRICA (altrament el cast. *lóbrego* tampoc no té res a veure amb el ll. *lubricus*), segurament escrivint de memòria i en tot cas entenent malament el que dic en el meu article (III, 682a29-32), on ja faig constar que la grafia *Vallis lubrica* d'algun document antic no és més que una pseudo-etimologia de notari. Crec que verament és pre-romà i indoeuropeu, germà de l'oc. *Valabrègue*, antigament VALABRIGA o VALABRICA, potser no cèltic (cf. *Beitr. z. Nfg.* VIII, 1973, 270).

Llobregant, V. *llamàntol*

Llobregat: el canvi de RUBRICATUS en *Lubricatus* és una mera dissimilació; *AlcM* entén malament el que escriví M-Lübke, que sospitava que sota aquest derivat del ll. *rubricus* 'roig' s'amagava la traducció d'un radical ibero-basc. Res amb això no té a veure el nom del *Riu Bragós* de Calaf i Segarra (escrit amb *a* en la documentació antiga, que remunta fins més enllà de l'any 1000) i que és derivat de BRAC 'fang, llot' (si bé la mateixa dissimilació ha fet que alguns ho canviïn en *Llobregós*). El nom *Llobera* que Fouché atribueix al Canigó no m'és conegut (potser mera alteració o errada tip. (per *Lliterà* etc.) de Fouché, l'«ètimon» del qual no és més que una vacuïtat), i és clar, ja per raons morfològiques, que no podria tenir a veure amb *lubricus* ni amb el *Llobregat*.

LLOC, del ll. LÖCUS id. □ 1.ª doc.: orígens (*log* 1150).

En una donació de terres a l'Espluga de Francolí: «un ort de issa font aval, qui regar se puxe, qui siat bonum, in *log* avinent, e unes kases intus villa de Espluga ---» (p. p. MiretS, *RBiblgCat.* VII, 14). «Totes les prophecies cessaran el dia del Judici: no serà d'aquí enant a predicar; en aquell *loc* seran totes coses acabades, en aquell *loc* cessaran les lengües de tuit, en aquell *loc* serà lo saber dels òmens destruït», *Hom.*, 2v2 (*illo loco* en baix llatí reemplaça sovint el clàssic *ilico* 'tot seguit', del qual és refecció).¹ Fins avui, d'ús general a tot el territori lingüístic, fins als extrems (eiv. «lloc: lugar, sitio», *PzCabr.*): car des de c. 1910 s'ha reaccionat amb èxit creixent contra el vergonyós castellanisme *puéstu* que li féu tanta guerra en el segle passat en cat. central. És una extravagància d'alguns rústics mallorquins pronunciar *øy žəg də* (Manacor, *Esportes*, *BDLC* IV, 269), per *en lloc de*. L'ús de *loc* en el sentit de 'caixa de morts' és una singularitat de les *VidesR* (veg. el gloss.), potser mer calc del ll. *loculus* 'ninxo, taüt'.

Des d'antic tendí a concretar-se com a sinònim de 'localitat habitada', 'població': *AlcM* n'assenyala casos des de 1283 (§ 3), i ja quasi es tracta d'això en un doc. de la *SdUrg.* de 1244: «Coneguda cosa sia com Nós En Poncz, --- bispe d'Urgel, e nós En B., prior, e tot lo capítol d'aquel *log*, per nós --- e per nostres valedors, donam treves --- a vós En Roger Comte de Foix ---» (*PPujol, DocVgUrg.*, 9.2); especialment es concretà en el sentit de 'poble, vilatge, vila petita'; en aquesta acc. va seguir molt viu en totes les èpoques, i encara ho és avui, més o menys, per bé que l'ha abandonat el cat. central, en els altres dominis dialectals, sobretot ross., ribag. i val.

En aquell, encara que li faci forta concurrència *vilatge*, expressió d'origen menys genuí, recolzant en l'ús francès, l'estil vilatà i pagesívol el manté millor que enlloc, sobretot en determinacions topogràfiques d'indrets en relació amb el caseriu d'una població: *La Font del Llòc* a Arboçols, per denominar un naixement d'aigua a la sortida del poble, a diferència de les altres fonts del terme; *Canal de la Roda i del Lloc*, vessants del Canigó, a Taurinyà, per designar una va-